

UNITÁRIUS TEMPLOMOK KOVÁSZNA MEGYE MŰEMLEKLISTÁJÁN

Kovászna megye műemléklistáján több mint 150 műemléket és ipartörténeti emléket tartanak nyilván. Védelmükről országunk törvényei, szocialista államunk művészet- és hagyománytiszteelő kultúrpolitikája gondoskodik. A napjainkban folyó kutatómunka egyre újabb, mentésre és restaurálásra váró objektummal gazdagítja ezt a listát, s e kutatómunka lelkes irányítója a Kovászna megyei Műemlékvédő Bizottság. Hogy mennyire rangos az említett nyilvántartás, arra mi sem meggyőzőbb példa, mint az, hogy például az 1972-ben restaurált gelencei műemléktemplom az UNESCO katalógusában is szerepel.

Építészeti és kultúrtörténeti szempontból nem kevésbé jelentősek az unitárius műemléktemplomok, amelyek úgy az eltelt időszakban, mint a jelenben, de a jövőben is a Kovászna megyei műemlékvédő mozgalom hatósugarában állanak. Külön ki kell emelnünk azt a felbecsülhetetlen állami anyagi támogatást, amelyet ezeknek a műemléktemplomoknak a restaurálására kapott a megye, s amely támogatás az egyházközségek és a hívek odaadó és lelkes melléálló, szervező és kétékezi munkájának segítségével gazdagon gyümölcsözőtt már eddig is.

Kovászna megye műemléklistáján a következő unitárius templomok szerepelnek: Árkos, Kálnok, Kilyén, Kőkös, Bölön, Nagyajta és Felsőrákos. Tagadhatatlan értékeik miatt rövidesen felkerülnek Sepsiszentkirály és Vargyas templomai is.

Sokak előtt ismeretes, hogy jelentős állami anyagi segítséggel sikerült helyreállítani két olyan értékes műemlékünket, mint a kőkösi templom és a kálnoki harangláb. Egyik, mint a XIII—XIV. században épült és többször átalakított építmény, id. Sütő Béla kazettás mennyezetével, a másik pedig a hagyományos kálnoki famunka nemzetközi érdeklődésre számot tartó remekműve. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy mindkét műemlék helyreállításánál megnyilvánult az illető egyházközség, a háromszéki unitárius egyházkör és a megyei Műemlékvédő Bizottság termékeny együttműködése. S ha a kőkösi templom munkálatainak sajnálatos módon áldozatul is esett egy freskó, a kálnokiaknak sikerült a műszaki útmutatásokat és a költségvetés előírásait 100%-ban tiszteletben tartani.

Ezerkilencszázhetvenkettő év végén, megyei kezdeményezésre, már meg is kezdték még két új restaurálási terv előkészítését: egyik a kilyéni műemléktemplom restaurálását, a másik pedig a nagyajtai várerőd helyreállítását körvonalazza a lehető legszakavatottabb, korszerűbb és gazdaságos módon. Úgy a háromszéki Kilyén freskós temploma, mint az erdővidéki Nagyajta — a megye legépebben megmaradt gótikus emlékét övező — várerődje felbecsülhetetlen építéstörténeti emléket őrzött meg a ma embere számára, s az előbb említett két restaurált műemlékkel együtt már a turisztika és az idegenforgalom érdekszférájába kerültek. A kilyéni templom értékes freskója megéri a helyreállító munkát, a nagyajtai vár egyik bástyája pedig helyet ad majd az oda rendezendő Kriza-múzeumnak. Külön ki kell emelnünk, hogy a munkálatokban mindkét egyházközség hathatós segítségére is számíthatnak majd a megyei szervek. A munkálatok szakhú elvégzéséhez nem fér kétség. Kovászna megye egy restaurátort is kapott, aki tevékenységét a bibarcfalvi református templomban újra napvilágra került Szent László-freskó restaurálásával kezdi. A tervbe vett munkálatok 1973. év folyamán befejezést is nyernek.

KISGYÖRGY ZOLTÁN

SZÓSZÉK-ÚRASZTALA

AZ ÉLET MŰVÉSZE

Ap Csel 20, 28

A legnagyobb művészet: élni tudni, élni szépen, jól, okosan, boldogan, emberhez méltóan; élni olyan életet, amelyikben a végén minél kevesebb legyen a megbánni, a kivetni való és minél több a megmaradásra, megtartásra érdemes érték.

Bizony, bizony mondom néktek, hogy a legnagyobb művészet ezen a világon az élet művészete.

Jelentős lépés erkölcsi haladásunk útján, az élet művészete felé, amikor lelkünk kényszerítő hatására feltesszük, fel kell tennünk önmagunknak a kérdést: „hogyan éljek, hogy jól éljek?”

Jelentősnek mondtam, ámbar csak az első lépés. De mindenki tudja, hogy jó és rossz irányban egyaránt az első lépés a legnehezebb, gyakran a leghatározóbb is.

Ma természetesen a jó felé vezető útról fogunk beszélni. És ezen az úton, bármennyire jelentős is, erkölcsi értékévé csak akkor lesz az első lépés, ha nyomon követi a második, majd a harmadik is.

Mit is jelöltem meg első lépésnek? El kell jutnom odáig, hogy feltegyem magamnak a kérdést: hogyan éljek, hogy jól éljek? És a második: igyekszem időről időre mind jobb, megfelelőbb, helyesebb, emberibb és keresztényibb feleletet adni erre a kérdésre. A harmadik a leghosszabb lépés, mert egész életemen keresztül tart. A megtalált helyes és jó feleletet beleviszem mindennapi életem gyakorlatába.

Kezdjük tehát az első lépésnél. Próbáljuk meg, hátha eljuthatnánk valamennyien odáig, hogy feltegyük magunknak a kérdést: „hogyan éljek, hogy jól éljek... vágyaim szerint-e... eszemet bízzam-e meg a vezetéssel?... Vágy nélküli emberi élet nincsen. Nem addig élünk, míg a szívünk dobog, hanem ameddig egy parányi, egy utolsó vágy még ott pislákol kebelünkben. Ha megtörténhetnék, hogy az utolsó vágy is kialszik bennünk, hiába dobog a szívünk, élőhalottak vagyunk.

Mereskovszkijnak van egy gyönyörű legendája. A hőse: Szakja Muni. Ez a világtól elvonult, bensejében mind jobban elsötétedő szent fakír ott ül a pusztában egyedül, némán, mozdulatlanul. Karjai olyanok lettek, mint két száraz karó, arca, egész teste összeaszott, elszáradt. Még a fecskék is szobornak nézték, és fészket raktak ölébe.